

Esgobaeth
Bangor
The Diocese
of Bangor

Cynhadledd yr Esgobaeth 2025

Gan Canon Miriam Beercroft

Gweddïwn, Arglwydd, wrth i ni ymgynnull gyda'n gilydd, rydym yn troi at dy Air, dy lais a dy bwrpas... Deuwn i ddarllen dy air, i wrando am dy lais, ac i ddirnad dy bwrpas. Agor ein llygaid i'th presenoldeb; agor ein bywydau i'th ras a'th nerth. Amen.

Wrth wirfoddoli mewn hanner marathon Trailffest ym Meirionnydd ychydig wythnosau yn ôl, sylwais ar rai plant ifanc iawn yn dal arwyddion cartref yn dweud, "Da iawn Anti Caz!" Wrth i fwy a mwy o blant ymgynnull ar hyd y llwybr, pob un tua'r un oedran, sylweddolais nad llwyth o nithoedd a neiaint oeddynt, ond yn hytrach llawer o blant yn ei haddoli o'i man gwaith, Cylch Meithrin mae'n debyg, lle mae'r holl arweinwyr yn cael eu galw'n Anti. (Roeddwn i hefyd yn teimlo'n ddrwg iawn am y cant o redwyr eraill nad oedd ganddyn nhw gymaint o gefnogwyr ag Anti Caz a oedd yn amlwg yn cael ei charu!)

Wrth eu gweld, cefais fy atgoffa pan oeddwn i'n tyfu i fyny yng Nglannau Mersi bod gen i 2 fodryb go iawn, 3 hen fodryb, a 3 modryb plasy (neu blastig) – menywod o genhedlaeth fy rhieni nad oedden nhw'n perthyn, ond yn rhan allweddol iawn o fy mywyd. Anti Jean, Anti Jane ac Anti Frankie oedd fy athrawon Ysgol Sul. Bydden nhw'n dysgu caneuon i mi, a straeon o'r Beibl, a bydden nhw'n fy nysgu i weddio, (gyda chymorth yr unig dechnoleg a oedd ar gael iddyn nhw ar y pryd: rhai asetadau wedi'u hysgrifennu â llaw a thaflunydd, a rhai traciau cefndir ar dâp casét wedi'u recordio gan fy Nhad fy hun ar fysellfwrdd bach!) Rwy'n dal i gofio'r geiriau, yr ystumiau, ac yn bwysicach fyth y teimlad yn fy nghalon bod y geiriau yn hollol wir – bod cariad Duw tuag ataf a'i nerth a'i gryfder y tu hwnt i ddisgrifiad ac yn gwbl ddibynadwy. Nid wyf erioed wedi amau hynny am hyd yn oed awr o fy mywyd.

Roedd Anti Jean nid yn unig yn dysgu yn yr Ysgol Sul, ond hefyd yn trefnu teithiau bws o'n neuadd eglwys i'r theatr. (Mae'n debyg ei bod hi'n dal i wneud!) A diolch i Anti Jean y gwelais Jason Donovan yn y Liverpool Empire, yn serennu fel Joseph yn Joseph and the Amazing Technicolor Dreamcoat. 1991 oedd hi; dyma oedd fy mhrofiad cyntaf o theatr gerddorol fyw ac roeddwn i wedi gwirioni! Fe wnaethon ni brynu'r llyfr darluniadol, ac LP trac sain y sioe, ac o ganlyniad, bu modd i mi ddysgu llawer o'r geiriau!

Dros 30 mlynedd yn ddiweddarach, rydym wedi bod yn edrych ar stori Genesis Joseff yn ystod ein gwasanaethau myfyrdod dydd Llun ym Machynlleth. Mae grŵp bach ohonom yn treulio awr yn gwrando ar gerddoriaeth addoli, yn myfyrio ar ran o'r ysgrhythur, ac yn trafod ei effaith ar ein disgyblaeth. Wrth ddarllen trwy'r stori fel y'i hysgrifennwyd yn yr Ysgrhythur (yn hytrach na'r geiriau a ysgrifennwyd gan Tim Rice), rydym wedi gallu clywed y stori ar gyflymder ysgafnach nag ar dempo roc a rôl Andrew Lloyd-Webber, ac er bod y fersiwn gryno, gerddorol wedi fy helpu i a miliynau o bobl eraill i gofio ffeithiau allweddol y stori, mae ambell fanylyn wedi fy nharo o'r newydd wrth i ni fynd o bennod i bennod.

Ystyriwyd mai'r hoff fab, Joseph, ar ôl cael breuddwydion proffwydol a'u rhannu gyda'i deulu, oedd y brawd bach a oedd yn cael ei ddifetha fwyaf, yn egoistaidd ac yn cael ei ystyried yn annioddefol, i'r pwynt bod ei frodyr bron â'i ladd. Wedi ailfeddwl, cafodd ei werthu fel caethwas a'i frodyr yn *esgus ei fod wedi marw*. Beth bynnag, ni fyddent byth yn gorfod gwrando ar ei nonsens na goddef yr

anghydraddoldeb eto, (neu felly roedden nhw'n meddwl). Aeth bywyd Joseff fel caethwas o ddrwg i waeth wrth iddo gael ei gyhuddo a'i garcharu ar gam. Defnyddiodd ei ddawn dehongli breuddwydion i helpu dau was arall yn y carchar, un ohonynt i *fod* i roi gair da dros Joseff, ond yn anghyfleus iawn, anghofiodd bopeth amdano am sawl blwyddyn nes i Pharo ei hun gael ei ddychryn gan freuddwyd ryfedd ac roedd yn ysu am ddehongliad. Cafodd Joseff ei alw, golchwyd ef a'i eillio'n gyflym, rhoddodd ddehongliad o freuddwyd Pharo a chafodd y swydd bwysicaf iddo'i hun.

Darllen Genesis 41.46-52

Wrth ei ddarllen yn iawn, dros nifer o sesiynau myfyrdod ddydd Llun, rwyf wedi darganfod bod y stori hyd yn oed yn fwy emosiynol nag yr oeddwn yn ei gofio; mae'r cymeriadau hyd yn oed yn fwy camweithredol; a'r boen hyd yn oed yn fwy realistig nag y gallai cynhyrchiad theatr bywiog ei bortreadu. Digwyddodd trawsnewidiad Joseph dros flynyddoedd a dros nos. Mae'n debyg bod y cam-drin yr oedd wedi'i ddioddef yn nwylo ei frodyr yn cael ei gyfiawnhau gan y ffafriaeth a ddangoswyd iddo gan ei dad Jacob, ond yn amlwg nid oedd hynny'n rhywbeth yr oedd Joseff wedi'i ddwyn arno'i hun. Nid oedd y ffordd y cafodd ei drin gan bobl a oedd i fod i fod yn deulu yn iawn o gwbl! Yn nherminoleg a phenawdau heddiw, byddem yn dweud ei fod wedi dioddef cam-drin. Cafodd ei gam-drin yn ddifrifol gan ei deulu. Ofnadwy.

A dyna pryd y tarodd fi, yn yr adnodau pan wellodd bywyd Joseff yn sydyn dros nos, bod pethau nid yn unig wedi gwella yn rhyfeddol iddo, ond, gallwn weld yn y ffordd yr enwodd ei feibion, ei fod yn gallu cydnabod llaw Duw yn ei amgylchiadau, ac roedd yn gallu, trwy ras Duw roi rhai pethau y tu ôl iddo:

Enwodd Joseff ei gyntafanedig yn Manasse — "Am fod Duw wedi peri imi anghofio fy holl gyni a holl dylwyth fy nhad." Enwodd yr ail yn Effraim — "Am fod Duw wedi fy ngwneud i'n ffrwythlon yng ngwlad fy ngorthrymder."

Nid byw yn hapus am fyth bythoedd oedd hyn. Roedd mwy o anhawster i ddod...

Daeth y saith mlynedd o ddigonedd a ddigwyddodd yng ngwlad yr Aifft i ben, a dechreuodd y saith mlynedd o newyn, fel y dywedodd Joseff. Roedd newyn ym mhob gwlad, ond yn holl wlad yr Aifft yr oedd bara. (Gen 41:51-54)

Gwyddom, o ddarllen ymlaen yn Genesis, nad oedd Joseff wedi dygymod â'r cyfan yn iawn a maddau ei dad a'i frodyr. Pan ymddangoson nhw o'i flaen - y brodyr oedd wedi ei werthu, gan ei adael bron â marw, nad oedd byth yn meddwl y byddai'n eu gweld eto, na nhwythau Joseff, mae'r ffordd y mae'n ymddwyn yn dangos bod yna rai problemau ymddiriedaeth yno o hyd. Nid yw'r gorffennol wedi'i ddileu'n llwyr. Mae creithiau ei gam-drin yn effeithio ar ei ymddygiad, wrth gwrs. Fodd bynnag, rwy'n credu bod rhywbeth iach ynglŷn ag enwi'r dioddefaint a hefyd enwi Duw yn ei ganol, fel y gwnaeth Joseff wrth ddewis enwau i'w feibion. - Cydnabod y trallod ac ar yr un pryd cydnabod bod Duw yno gyda chi yn ei ganol, a thrwy ras Duw, yn eich arfogi i fod yn ffrwythlon!

Enwodd yr ail fab yn Effraim — "Am fod Duw wedi fy ngwneud i'n ffrwythlon yng ngwlad fy ngorthrymder."

Mae enwi ei feibion yn ôl arwyddocâd yr hyn yr oedd Duw wedi'i wneud yn ei fywyd, yn cŵl iawn. Oherwydd pan fyddwch chi'n enwi plentyn, mae'r enw hwnnw'n dod mor bwysig i chi ag y mae i'r plentyn sy'n dwyn yr enw hwnnw. Byddai Joseff yn cael ei atgoffa o ddaioni Duw, a'r ffrwythlondeb yr oedd Duw wedi'i alluogi yn ei fywyd bob tro yr oedd yn dweud enwau ei feibion.

"Effraim, paid â chicio dy frawd!" "Manasse, tyrd yn ôl at y bwrdd os gweli di'n dda, dwyt ti ddim wedi gorffen dy lysiau!" "Effraim, wnei di dacluso'r ystafell yma cyn i rywun dorri eu gwddf ar y teganau

hyn sydd dros y llawr..." (Wyddoch chi, roedd swydd bwysig Joseff yn ail yn unig i'r Pharo, mae'n rhesymol dyfalu nad oedd ei blant yn brin o bethau i chwarae â nhw!)

Rwy'n credu ei bod yn wych bod Joseph wedi gallu gweld bod Duw wedi ei wneud yn ffrwythlon ac roedd yn gallu enwi a hawlio ffyddlondeb Duw trwy gydol y cyfnod hir hwnnw o galedi. Roedd Duw yn amlwg wedi bod ar waith ym mywyd Joseff o'i blentynod ymlaen. Mae'r breuddwydion, a'r dehongliadau o'r breuddwydion hynny am ei frodyr yn ymgrymu o'i flaen, tra eu bod yn ei gael i drafferth dwfn, yn rhyfeddol i berson ifanc ei dderbyn, ac rwy'n meddwl pa mor aml y meddyliodd amdanynt yn ddiweddarach yn y carchar. Yn ystod y dyddiau a'r nosweithiau hir, unig hynny, a oedd yn dal i freuddwydio am yr ysgubau o ŷd ac am yr haul a'r lleuad a'r sêr yn ymgrymu iddo? Ai dyna oedd yn ei gynnal ac yn cadw ei ffydd yn fyw? Dydyn ni ddim yn gwybod. Ond roedd ei allu i dderbyn proffwydoliaeth gan Dduw yno yn ei ddyddiau ifanc iawn, a phrofodd i fod yn felltith ymhell cyn i'r rhodd brofi i fod yn fendith.

Mewn amser, (ac mae'n aml yn cymryd cyfnod anrhagweladwy o amser), gallwn weithio drwy ein trafferthion, gall Duw ein galluogi i roi pethau drwg y tu ôl i ni. Ef yw Duw dechreuadau newydd, a phan enwodd Joseff ei feibion, rwy'n credu ei fod ar drobynt o fod yn barod i ddechrau rhoi'r gorffennol y tu ôl iddo, i wasanaethu Duw mewn ffordd newydd, ac i weld sut roedd Duw yn ei wneud yn ffrwythlon yn y gwasanaeth hwnnw. Byddai ei heriau ei hun i'r bennod newydd honno, o ddosbarthu'r bwyd (gwaith gweinyddol) a hefyd gofalu am y perthnasoedd a oedd wedi torri yn ei deulu (gwaith personol, bugeiliol).

Gobeithio eich bod wedi neidio ymlaen, a gweld y tebygrwydd rwy'n ei weld. Fel Joseph, mae gennym heriau gweinyddol i weithio drwyddynt ac ar yr un pryd mae angen i ni gymodi â'n gilydd pan fo perthnasoedd dan straen. Mae'r gwaith hwn ar y gweill, ond heb ei gwblhau eto. A allwn ni geisio bendith doethineb duwiol a gafodd Joseff, i fod yn weinyddwyr doeth sy'n symud ymlaen i bennod newydd trwy gymodi grasol?

Erbyn ein cyfarfod nesaf, dylai fod gennym dîm arweinyddiaeth newydd yn ei le. Esgob newydd, ysgrifennydd esgobaethol newydd, y ddau yn gweithio ochr yn ochr â'n deon newydd a phob un ohonom yn gweithio gyda'n gilydd. Gadewch i ni i gyd agor ein calonnau i waith Ysbryd Glân Duw, oherwydd Duw sy'n ein cymodi ag Ef Ei hun ac â'n gilydd.

Gadewch inni weddïo gyda'n gilydd, dros ein gilydd, fel brodyr a chwiorydd yn esgobaeth Bangor.

Y Drindod Sanctaidd – Diolchwn i chi am stori Joseff – am yr adferiad y gwnaethoch weithio ynddo dros nifer o flynyddoedd, ac am y ffrwythlondeb a ddaeth o'i ffydd a'i ymddiriedaeth ynoch chi.

Rydym yn dod atoch chi ar ddechrau ein cynhadledd yn ceisio arweiniad Eich Ysbryd Glân i'n harwain i bennod newydd.... Rydym yn cydnabod ein hangen i gymodi yn bersonol â chi ac â'n gilydd, a'r angen i bob un ohonom fod yn onest am yr hyn sy'n ein brifo, oherwydd lle mae pethau wedi mynd yn wael o'i le, mae poen.

Achub ni rhag bod fel brodyr Joseff, yn anghytgord a chamweithredol.

Wrth i ni agor ein calonnau i'ch cariad a'ch pŵer, gwnewch ni frodyr a chwiorydd sy'n gyflym i wrando, yn araf i siarad, ac yn araf i fod yn ddig.

Wrth i ni wella, dewch ag arweinyddiaeth newydd i ni – esgob ac ysgrifennydd esgobaethol yr ydych chi wedi'u galw a'u paratoi ar gyfer y tasgau o'n blaenau, a'n gwneud yn ffrwythlon yn ein hefengylu wrth i ni geisio eich addoli chi, caru eich byd a thyfu eich eglwys. **Amen.**

